

Londoni telefon

- Halló! Cygelstájn úr?
— Kit keres?
— Beniek?
— Nem.
— Cygelstájn?
— Nem.
— Varsóval beszélek?
— Igen.
— Na, legalább ez „igen”. Tehát Beniek Cygelstájn van a telefonnál?
— Nem, de hiszen már egyszer megmondtam.
— Akkor bocsánatot kérek.
— Várjon csak egy pillanatra... Én ismerem Cygelstájnt, és tudok mondani Önnek valamit.
— Kérem, uram! Londonból telefonálok, és ez majd nagyon sokba fog kerülni nekem. Itt van előttem Beniek Cygelstájn telefonszáma.
— De ez nem az...
— Mi az, hogy nem az? Nem az a Cygelstájn?
— Nem.
— Van még egy Cygelstájn?
— Nem tudom.
— Nem Ön a másik Cygelstájn?
— Nem.
— De az imént mondta, hogy van egy másik Cygelstájn.
— Egy másik telefonszám.
— Áhá! Megváltozott a telefonszáma. Akkor kérem szépen, adja meg az új számot.
— Nem tudom azt a számot, de Cygelstájnt ismerem.
— Akkor kérem mondja meg neki, hogy Mandelgold kereste Londonból, és legyen szíves, hívjon vissza, mert nekem ez igen sokba kerül, és maguknál mások az árak.
— Igen, igen.
— Tehát megegyeztünk? Megmondja neki, hogy telefonáltam?
— Abban egyeztünk meg, hogy mások az árak. De hogy mondjam el ezt Benieknek?
— Egyszerűen.
— Áhá!
— Hall engem?
— Nagyon jól hallom, de nem tudom, hol van Beniek.
— Biztosan otthon van... Vagy sétálni ment... Vagy moziba... Ez rá tartozik.
— Érdekes...
— Mi van éppen érdekes?
— Hogy ő itt jár-kei Varsóban, mégsem tudok találkozni vele.
— Kérem, uram! Nekem ez már nagyon sokba kerül, de remélem, hogy Ön átadja Benieknek az én telefonszámomat.
— Nem tehetem.
— Miért ne tehetné?
— Már bocsánatot kérek, de Beniek Cygelstájnt 1939 szeptembere óta nem láttam.
— Micsoda!? Kérem ismétlje meg! Nem, inkább nem, mert akkor az nekem majd igen sokba fog kerülni. Kérem, uram! Bocsásson meg, mi az Ön neve?
— Rodziwil.
— Hogy mondta? Radziwill?
— Rodziwil... „R” Mint Román, „O” mint Olga, „D” mint Dávid...
— Várjon csak egy pillanatra, Rodziwill úr! Miért mondta, hogy nem látta Benykát 1939 szeptembere óta?
— Mert ez az igazság. Éppen úgy, ahogy az is igaz, hogy most tudtam meg Öntől, hogy Beniek életben van. De mi is az Ön becses neve?
— De hiszen már megmondtam.
— Nem lehetett jól kivenni, mert túlságosan angolosan mondta.
— A nevem: Mandelgold.
— Kicsoda!?
— Monek Man-del-gold! Man-del-gold! Hall engem? Beniek az unokatestvérem. Az én anyám és az ő anyja testvérek voltak.
— Akkor én kell, hogy ismerjem Önt.
— Honnan? Londonból?
— Nem Londonból, hanem onnan, hogy Ön gyakran volt Benykánál... Igen, igen! Most már emlékszem. Ön olyan soványka, vöröses és kicsit szeplős gyerek volt...
— Kérem, ne beszéljen butaságokat. A testvérem Náchumka volt soványka, vörös és szeplős. Én magas voltam, és csupán vörösszőke és szeplős sem voltam.
— Monek! Hát te vagy az?
— Miről beszél?
— De hiszen ismerjük egymást. Nem emlékszel Heniek Rodziwilra? Hát nem emlékszel, hogy kétfiléres alapon pókerezte? Te csirkefogó!
— És én elnyertem a pénzedet, te meg bögtél, mint egy bögtőmasina.
— Igen, igen!
— Te szent Isten! Hogy ez nekem mennyibe fog kerülni!?
— Legalább most visszafizeted, amit akkor elnyertél. Visszaadod nekem, te csibész! Annyi év után most megadod az adósságot. Megmondtam én akkor, hogy még számolunk.
— Jól van na, jól van... És most mit csinálsz? Hogy élsz?
— Megnősültem, van egy kislányom.
— Én is megnősültem, és van egy fiam. És Beniek?
— Mondtam már, hogy nem tudom.

— Igen, de elfelejtettem. Írd fel a telefonszámomat! Nyolc, nulla, nulla, nyolc, kettő, hét, egy, négy.

— Megvan.

— Fejezzük be! Majd hívjál!

— Még csak egy pillanatra! Ugye te vagy az a vörös?

— Igen, igen, vörös. De te csak ne gúnyolódj a vörösökön. A mi családunk csak azért tudott megmenekülni, mert az apám, éljen százhusz évig, vörös hajú volt, és mindnyájan ráütöttünk. A németek el sem tudták képzelni, hogy valaki, akinek a haja és a szakála vörös, de a szeme kék, zsidó legyen.

— Apád még él?

— Apám kertész volt az apácaéknál. Az apácák meg akarták keresztelni, de megúsza. Elhoztam magammal Londonba. Most a mi kertünkben ültet virágokat.

— Add át üdvözetemet apádnak!

— Köszönöm, átadom. Viszontlátásra. Halló! Halló! Beniek okvetlenül hívjon fel!

— Rendben. — Henryk letette a kagylót, és a díványra ült.

— Hallottam! Mindent hallottam! — Mondta Mirka. — Micsoda meglepetés! A rokonod?

— Nem, nem... Úgy látszik, megbolondultam... Annyi év után hirtelen valaki felhív Londonból... Jaj Istenem! Hiszen meg sem adta Beniek telefonszámát! Szép kis história. Mit csináljak most?

— Hívd fel Londont!

— Igen, igen. Azt a számot felírtam. Nehéz ügy. De talán benn van a telefonkönyvben?

— Ki? Benick?

— Add csak ide a telefonkönyvet! Megkeressük... C..., Ce..., Cy... Nem, nincs ilyen. Felhívom a tudakozót.

— Halló! Kérem, mondja meg, mi a száma Benon Cygelstájnnak.

— Benon?

— Igen, de az is lehet, hogy Bruno vagy Boleslaw.

— Egy pillanat türelmet kérek! Hol lakik?

— Azt nem tudom.

— Kérem, várjon egy kicsit! Sajnos ilyen nevű előfizető nincs.

— Köszönöm. Mirka, én mindjárt öngyilkos leszek. A tudakozó nem tudja Cygelstájnnak számát.

— Hívd fel Londont! — tanácsolja Mirka nevetve. — Ezentúl úgyis naponta fogsz Londonba telefonálgatni.

— Felhívom. Halló! Moniek? London? Mi? A fene enne meg! Valami baj van a vonallal. Semmit sem hallok.

— Ismét Ön? Te vagy az Heniek?

— Igen, igen, én vagyok. Ide hallgass! Nem adtad meg Beniek telefonszámát.

— Nem adtam meg? Na várj egy kicsit!

— Nincs időm. Sokba kerül.

— Nálatok nem kerül sokba. Már meg is van. De ide hallgass! Nem láttad Dvorja Kacbergovát? Azt, azt a Nowolipki utcából. Vagy ha őt nem is, Simek Goldbergerrel sem találkoztál?

— Add már meg nekem végre Beniek telefonszá-

mát! Moniek, ne szúrj ki velem! Te fontban keresel, én meg zlotyban, de nekem még sincs annyi zlotym, mint neked fontod.

— A papa is akar veled beszélgetni. Nem akarsz szóba állni az apámmal?

— Henyuska? Én vagyok az, az öreg Mandelgold. Mi van veled? Hogy van anyukád?

— Meghalt a gettóban.

— No és apukád?

— Az anyám, az apám és a bátyám is.

— Sajnálom, hogy nekik nem volt vörös a hajuk. Nagy kár! Én már el is felejtettem azt a poklot. Engem csak a virágaim érdekelnek. Már ősz vagyok, de azért jól tartom magamat.

— Mandelgold úr, nem tudja Beniek Cygelstájnnak telefonszámát? Nagyon fontos volna nekem.

— Nem tudom... Henyuska! Én nagyon jól emlékszem rád. Állandóan törölgettem az orrodát. Mindig meg voltál fázva. Úgy folyt az orrodból a takony, mint a víz. Hogy is hívják ezt? Már elfelejtettem. Nem, nem, már eszembe is jutott. Szénanátha. Eugénia nővérnek is szénanáthája volt.

— Ki az az Eugénia nővér?

— Egy apáca.

— Elnézését kérem, de szeretném már megkapni azt a telefonszámot.

— Heniek! Van egy javaslatom. Hallgass ide! Vigyél el innen! Ezekkel az angolokkal én nem tudok szót érteni. Az angol borzalmas nyelvével. Visszamegyek Varsóba, és végre fellélegzem. Itt az utcára is félek kimenni. Félek, hogy eltévedek. Az angol zsidók még jiddisül sem tudnak. Nagyon furcsa ország ez. Moniek és a felesége az asztalnál is angolul beszélnek. Henyuska, hallgass meg! Visszamegyek az én kis nővérkéimhez. Rögtön átveszem a kertet. Hány évig is dolgoztam ott! Olyan kertészt, mint én, sohasem találhánának.

— Mandelgold úr! Mi van Beniek telefonszámával?

— Moniek épp most mondja, hogy hívd fel egy óra múlva.

— Nem, én nem hívom fel. Hívjon ő! Várom.

Henryk visszahelyezte a kagylót, és nagyot sóhajtott.

— Na mi van? — kérdezte Mirka.

— Mindig csak bajom volt velük. Mindig mindnyájan szórakozottak voltak. Az anyja, az apja, a testvére. Hogyan is tudták átvészelné a háborút?

— Talán egyszerűen észre sem vették.

— Nem, az lehetetlen.

— De talán mégis... Szól a telefon, vedd fel!

— Halló!

— Varsó?

— Igen.

— Heniek?

— Igen.

— Öt, négy, hat, hat, hét, egy. Ez a Beniek száma. Végeztem.

— Halló! Halló! Szétkapcsolt. Fukar disznó. Mirka!

— Igen.

— Hogy lehet az, hogy Moniek felhívott, és azt mondta, hogy tévedett, hiszen Beniek száma egyáltalában nem hasonlít a miénkhez? Nem furcsa?

— De furcsa — hagyta helyben Mirka.

— Most odacsöngetek Beniekhez... Halló!

— Itt doktor Kierowski lakása.

— Hm, bocsánat asszonyom, volna szíves a férjét a telefonhoz hívni?

— Kierowski doktor az apám.

— Elnézését kérem, de azt hittem a doktor úr feleségével beszélek.

— Anyám már meghalt. Kérem, várjon.

— Bocsánatot kérek.

— Apám azonnal jön.

— Igen.

— Beniek?

— Nem értem.

— Cygelstájn?

— Tévedés.

— Elnézését kérem, de a következőről van szó.

Én Henryk Rodziwil vagyok. A telefonszámom a következő: öt, egy, egy, hét, nulla, kettő, kilenc. Egy londoni üdvöletet szeretnék átadni...

— Ön rossz helyre telefonált.

— Ebben az esetben elnézését kérem. Viszontlátásra.

— Na most mi van? — tette fel a kérdést Mirka.

— Nem tudom... Vagy ő az, vagy nem ő az?

— Megfőzöm a teát, és csinálok valami ennivalót.

Amíg a konyhában leszek, te maradj itt, hátha valaki telefonál, mondjuk Új-Zélandból vagy Japánból. Az ember sohasem tudhatja. Na nem megmondtam. Már megint szól a telefon. Vedd fel! Mindjárt jövök.

— Halló! Itt Rodziwil beszél. Tessék.

— Ön hívott engem telefonon az imént.

— Igen én.

— Szeretném Önt valamire nagyon szépen megkérni. Radírozza ki és felejtse el örökre a telefonszámomat. És kérem, hogy ugyanezt mondja meg annak is, aki Londonban van. Radírozza ki és felejtse el!

— Bocsánatot kérek, de nem akartam megbántani.

— Tudom.

— De Ön felírta az én számomat.

— Azonnal eldobom.

— Kérem, ne tegye! A kérését pedig feltétlenül átadom annak, aki Londonban van. Kérem, bocsásson meg! Nem akartam...

— Én is elnézését kérem. Minden jót!

Mirka visszajött a konyhából:

— Na mit mondott?

— Ez nem Beniek Cygelstájn volt. Beniek már nincs Varsóban.

— Hát hol van?

— Ismeretlen helyen tartózkodik.

Teaivás közben nem szóltak egymáshoz.

Holländer György fordítása

